

Baltijas Semkopis.

Apsteļejams:

Redakcijas mājā, Jelgavā, Katoļu eelā № 2.
Nihgā: Šķillings, Kapteina un Dugawa grahmatu-
bodis un pee kopmana Lerdendorff, pilš, Kaktu-eelā
№ 13. Zitas pilšehtās: wišās grahmatu-bodis.
Uš laufeem: pee pagasta-waldehm, mahzitateem,
skolotajeem, ic.

4. gads.

Jelgavā, 19. aprīlī.

Mašā:

Ar Peelitumu: par gadu 3 rub., par 1/2 gadu 1 r. 60 t.
Peelituma: par gadu 2 rub., par 1/2 gadu 1 r. 10. t.
Par peesuhstichanu ar pastu uš latru eesemplari, ween'
alga woi ar jeb hej Peelituma, jamafā 60 kap. par g.
un 35 kap. par 1/2 g. Sludinajumus peeneh wišās
apsteļejamās weetas pret 8 kap. par šhtu rindinu.

№ 16.

Lihdi ar Baltijas Semkopi ik nedēļas isnahļ Peelitums ar stahsteem un derigu laika-kawekli;

mašā 1 rub. par gadu, 50 kap. par pusgadu.

1878.

Rahditašs: Sehlla. Biteneks aprīlī. Kur un kā Latweešči mahzāhs Latweešču walodu. Rā maise japelna. Daščadas sinās: no eelšsemehm; Politikas pahrehtats; wisjounafas sinās. Atbildes. Sadšhwe un sinatniba: Mahtes preeks. Par šweešhajeem mahrdēem Latw. walodā. Sludinajumi.

Saimneezibas nodala.

Sehlla.

Ar nepazetibu semkopis sagaida to brihdi, kur seemas stingrā waldbiba beidsjāhs un pawasaras lehnā waldbiba winam atkal atdod semi, wina tihrumus un druwās. Tad semkopis fawus laukus sahļ ar jauneem špeheem un zeribahm pahrestaigat, sahļ tos art un ezet, lai labu sehllu issehjot waretu daudstahrtignis augtus dabuht. Uš wisu šho mums jau pee laika pehž eespehjas jafagatawojāhs, ir jabuht gataweem, kā kreetneem semkopjeem. Šhoreis gribeju tikai kahdu wahrdinu par sehllu peeminet, jo wafaras sehjahm jau pawasara waijaga buht gatawahm, šha wahrda pilnigā finā. Apluhkofim daudš maš tuwal, kahdai waijaga labai sehllai buht.

Labai sehllai waijaga buht nemtai no labas sortes (Fugas) weseļigeem augeem. No sehji, to pfauj, jeb kahda sehlla, tahdi augti. Raut gan pee stahdu augšhanas netik sehlla ween, bet ari daudš ziti lihdsjekki darbojāhs, tad tomehr wispirms sehllai ir leels špehšs. No labas sehllas-fugas jaunais afninsch zehlees, jau feni glabā fawu preekšgahjeju labas ihpashibas, kuras tas wišā wišē labpraht negrib saudet, ja tik zitas buhšhanas winu uš to ar waru nespeesch. Šhis dabas nolehnumus ir tik pat dšihwneeku kā augu walšti manāms un ne-avgahšhams.

Sehllai waijag buht nemtai no augeem, kas pilnigi eenahlfuhees. Labiba augot peedsihwo daščadus eenahlfuchanāhs jeb eetezejehanašs brihšhus. Ja ta teek noptanta satbreedā jeb drufku agraf, tad tahda sehlla, jebšhu ta dihgutu, ne- iidos tik špehzigus augus, kā no pilnigi eenahlfuchāhs sehllas, jo jaunais afninsch fawas pirmās deenas ušturahs no sehllas, tapehž, jo pilnigals nu smagals grauds, jo bagatals wiņsch ar baribu, un jo labaf jaunais afninsch war ušturetees, jo špehzigati tas attihstahs. It ihpashē tas ja-rewehro, kad seme naw deesgan bagata ar barodamahm weelahm, tas ir: kad ta naw kreetni mehsloto, un kad šlits sehjas laiks; ja tad tahdu semi wehl šlita laika apsehj ar ne-eeahlfuchos sehllu, tad augi buhs un paliks wahrguti.

Sehllai waijaga buht labi dihgstohai. Ja pirmee diwi peesihmejumi pee sehllas ihwehlfuchanas ir deesgan eewehroti un sehlla wišā ušglabahanas-laika fawā weeta labi ušglabata un ja ta naw wišai weza, tad naw to šhoubitees, ka ta dihgs. Bet uš wišu wišji nebuhs par faunu, kad to preekš sehshanas tatschu wehl ismehgina. Preekš sehllas dihgstohanas daščadas eetaifes, bet to jau war it labi išdarit, kad sehllu eeleek welenā jeb ari stary diweem wilainās

drehbes gabafineem, tura walganu un fildā weeta, tad dihgstohai sehllai drihs afnini parahdifees.

Sehllai newaijaga buht pa daudš wezai. Šhti nofazit, zif gadus weza sehlla preekš sehshanas deriga, ir deesgan gruhti. Jo labaki wina ušglabata, jo ilgati ta dihglibu uštura. Wiswairaf sehllu maitā, kad filtums ar walgupu jaweenoti pee tahs peeteek. Sausa sehlla war daščas stundas 60°—80° R. (gradus) filtumu pahrzeest un pee tam wehl nešaudē dihglibu, bet tur preti ja to eeleek walganā smilti, tad, ta jau pee 36°—40° (gradu) filtuma pawifam teek samaitata. Preekš sehshanas wišderigati buhtu nemt sehllu, kam šchahds wezums: rudšu, meeschu, audšu, ahbolinu, griku un kanepju sehllu 1—2 gadus wezu; wihtu sehllu 1—3 gadus wezu; linu un kahpostu sehllu 1—4 gadus wezu; sirnu un kweeschu sehllu 2—3 gadus wezu; kartupeku sehlla jau otrā gadā wairs naw deriga.

Sehlla aifween japahrmaina. Labiba wišās weetas ne-aug weenadi; pat tuwejo kaiminu druwās apluhkojot, daščreis leela starpiba manama. Daščadais klimats, augu barodama weelu bagatiba un zilweku puhlini lihdi šchim naw meerā bijušchi, — tee ir daudš darbojufhees, tā ka tagad gandrihs katra labiba wairaf foriēs (fugas) eeselits un katrai no sehahm ir fawa dšimtene, kurā ta wišlabaki aug un ijdodahs. Dibinajotees uš to, kas augšchā teiktis, proti ta fugas fawadibas tik drihs ne-ijlihdšinajāhs, jebšhu ari augs no fawas fugas dšimtenes tiktu zitur pahwestis, daudšreis ir derigs, jauktu sehllu eegahdat; protams ka fawas fugas ihpashibas augs wisilgal paturehs, ja tas jaunā weeta wišu to pašchu atradihs, ar to tas eesahjis, tapehž jaunu sehllu meklejot, it zeeschi uš to jarauga, ka tahs jaunaja dšimtene wezajai daudš maš lihdsiga buhtu. Zif gruhti sehllai ir aprastees jaunā weeta, war no tam redset, ka seemas kweeschē, kas no deenwi-deem eewesti, zeesch lihdi 15 gadu no seemas fahnahm. — Nerango-tees uš teem daščadeem kawekleem un puhlineem, kas mums jatehrē jaunu sehllu eeguhstot, tad tomehr to darit mehš teekam peespeesti, kad weza sehlla paleek nederiga, — tā par peem. kad labiba aug kā mehšs, bet tai ir maš grandu, jeb ja ta pašchā labakā seme aug pawifam nepilniga. Šchahdōs gadijeendōs war buht sehlla wainiga un tapehž ta ja-ismaina. Labi daritu, kad pirmā gadijeendā nemtu sehllu no labibas, kas paleesā seme augusi, bet otrā no labakas. Ja labiba teek rudeni wehlu gatawa, tā ka naktš fahnas tai war šchadet, tad sehlla ja-eegadajāhs no fildatahm weetahm, bet war ari gaditees weetas, kurās labaki ijdodahs wehli eenahlfstohā labiba; tur sehlla janem no aufstakahm weetahm. Sausas wafaras wišlabaf panešs. Eiropas deenwidus-rihtu semju meeschē un ausās. Ne reti gadahs, ka pawasara wehlahs naktš fahnas apfahdē seedus; tad preekš tahdahm weetahm ir derigi, sehllu no aufstakeem apgabaleem eegahdatees, jo ta wehlati seeb.

Peh; zif gadeem sehlla jamaina, to newar noteikt. Wisbeeschaki mums gan buhs jamaina linu sehlla, tapehž, ka mehš linus audšejam preekš schkeedru eeguhshanas un talab tee agraf japluhž, kad sehlla wehl naw pilnigi gatawa. Zitu labibu sehllas war daudš retaki mainit. Šhto mainishanas laiku pati labiba peerahdihs.

Sehllai waijaga buht tihrai no nesahlehm un ziteem peesaulumeem.

Ka preekšč fehklas wajjaga nemt toš labakoš grauduš un fa teem, zif špehjamš, wajjaga buht weenadi leeleem un wiſeem pee weenaš ſortēš peederoſcheem, fatru labibu ſewiſchki nemot, taš ir lehti protamš.

No pagahjuſchoš wafaraš fatram ſawa labiba wehl it dſihwā peeminā, to ſalihdſinot ar agrateem gadeem war tuhlin noğıſt, waj fehkla wehl preekſch nahkamahm fehjahm ir deriga. Za nē, tad jagahdā jauna, jo wehl preekſch tam laika ir deefgan. Krentliš.

Biteneekš aprili.

Šhini mehneſi jau war bitehm ſchfidru medu fueegt, lai winaš drihſak eeperinahš, un maijā leelōš barōš ſeedōš war ſfreet. Kam meſchi un kruhmi naw tuwumā, teem ſawas bites ar peeuu un pau-teem ja-ehdina. Kad ar medu ehdina, tad trauziſch ar ehdeenu wafarā eeleeſkamš un no rihta atfal ja-iſnem. Za to par deenu atſtahj ſtropā, tad drihſ war zelteeš laupiſchana. Škreij-zaurumuš wajjaga tiſ ma-ſuš turet kā ween eeſpehjamš; labak lai bites zaur ſkreij-zaurumu eedamaš zeetaki zita pee zitaš peeſpeeſchahš, ne kā weena no otras leelu gabalu eeſchā un ahrā leen. Tuwaki ſatikdamāš waſtneezeš ari weeglaſi laupitajaš paſihš. Šaimēš, kuraš ſeemā koti wahjaš paliku-ſchāš wajjaga ſaweeno. Tāpat ari tašš ſaimēš, kuraš mahtēš wairš naw, japeeweenō zitaš, ja naw waiſligāš mahtēš, ko winahm peelikt. Šhini laika jaunu mahti liſt peret ir nederigi, tadehſ kā tranu naw, kaš winu apaugtotu. Klutſchu biteneeki mehdi ſhini mehneſi waſkuš no apakſchgala lihdi puš klutſcha iſgreest. Šcho iſgreechanu wini gluſchi weenaldſigi iſdara, ne maš uš tam neluhtodami, waj wini zaur ſcho greechanu ſlahdi waj labumu dara. Tahdaš greechanaš labumi buhtu tee, kad ſapelejuſchuš, tranu un melnuš palikuſchuš waſkuš iſ-greeſch. Wet kā tad mehdi mineti biteneeki darit? Wini greech no apakſchāš uš augſchu ejot, wiſu kaš titai nahſ preekſchā, waj tee ir jauni darba-biſchu waſki waj ari peri, taš teem weenlihdi daudš, un pat daſchi wehl to ar labu apſinu dara, teikdami ka waſkōš tahripi eemetuſcheeš. Wet kaš tad nu ir beigāš tahdaš greechanaš panah-kumi? Wahjaš ſaimēš ar tiſ leelahm bitehm kā muſchāš, jo zaur jauno waſku iſgreechanu tahdaš ſaimēš teeſ ſpeeſtaš wezdōš, pereſchanaſi nederigōš waſkōš ſawas pehzuahzejaš audſinat.

R. Grünhof.

Wiſpahriga data.

Kur un kā Latweeſchi mahzahš Latweeſchu wa-lodu?

No Theodora Holanda.

II.

Apluhkoſim nu, waj teeſcham, „ir netaiſniba“ — kā „Ztg für Stadt und Land“ iſſauzahš — „kad grib uſteept, ka Latweeſtiš titai mahjā iſto Latweeſchu walodu dſird“ un kaſda wehrte walodaš mahzibaš ſinā ir winaš ar paplaſchoteem burteem nodrukataš teikumam: „wiſāš pagajuſkolāš Latw. Wiſſemē un Kurſemē mahza Latweeſchu walodaš miſwairak dſimuſchi Latweeſchi.“

Mumš, Latweeſcheem, wairak ne kā weenu reiſi un wairak ne kā weenā weetā biſiš jazeeſch ſpreedumu, aiſſpreedumu un pahſpreedumu dehſ, kaš zehluſcheeš no wiſreem jeb kungeem, kuri par pahſpreeſtahm leetahm un buhſchanaš it ne buht newareja ſpreeſt, tadehſ ka wini no tahm ne kā laba neſinaja. Tahdu ſpreedumu jeb — ja kaſdam tā labaki patihſ — aiſſpreedumu un pahſpreedumu beſ pahſleezinaſchanaš, mehš ir tē iſrahdiſim un noſwehrſim. Reiſ taš jadara; taš jadara koti ſekmigi, lai tahdaš ſwarigāš un nopeetnāš leetāš ſahktu beig-teeš grahſtiſchanaš pa tumſu, lai tiſ droſchi no galwaš neſa-raſtitu buhſchanaš un leetaš, kaſdu pateeſibā ne buht naw, un lai zaur to ſimteem un tuhſtoſcheem nebuhtu nepateeſi jazeeſch. Taš ir fatra rakſtneeka augſtakaš un ſwehtakaš uſdewumš, ka taš zaur taiſnibaš atklaſchanaš nowehrſch netaiſnibu un klufina welti raditu zeeſchanaš. Un waj Latweeſchu tautai naw jazeeſch, kad wināš behrneem tautāš-ſkolāš atrauj mahzibu tehwu walodaš liſumōš un tad klaji un juſtament gluſchi weenteeſigi un it mee-rigi rakſta: „Taš ir netaiſniba, wiſāš Latweeſchu ſkolāš mahza winu walodaš, un taš ir wairak, ne kā deefgan“? Zuhš kungi no „Zeitungaš für Stadt und Land,“ nahkat nu mumš lihdi uš ſchihmi daudſinataš ſkolahm un tad peeluhkojeet, zif Zums bija taiſnibaš ſpreeſt par Latweeſchu behrnu mahziſchanaš Latw. walodaš liſumōš. Nahzeet pahri par Daugawu, uš Kurſemi — pa Wiſſemi paſtaigaiſim zita kaſdā reiſā. Gefahſim ar Kurſemeš ſkolotaju ſeminaru Irlawaš pagajā, — ar to weetu, kur muſhu pagajuſkolotajuš iſmahza, — ar to weetu, zaur kuru ween (pehž laukſkolu wiſkomifiſjaš noſazijumeem) tel zekſch uš muſhu pagajuſkolotaju-weetahm, jebſchu zelamaš ſkolotajš war buht pat uniwerſitetes kurſu buhtu pabeidiſi! No ſchihš ſkolotaju ſkolāš Kurſemē wiſwairak atlez behrnu mahziſchana

Sadſihwe un ſinatniba.

Mahtēš preekš.

(Stat. bilidē 1p. 180).

Raugeet, laudiš, jel ſcho kaiſto maſino	Raugeet, laudiš, jel ſcho rahtno engelit!
Ar tahm ſelta matu ſprogahm,	Ziſ taħdš nurd un kehž kā trihž;
Sahrteem waidſineem kā ogahm!	Šchiš miſh! ſawu mahmuſit!
Lautini, waj Zums ir taħdš? —	Tiž, lautini, taħdš Zums pehž praht? —
Lautini, Zums naw wiš taħdš?	Eš ſawu nedoſchu ne kad!
Raugeet, laudiš, jel taħdš miſhligš maſinajā!	Raugeet, laudiš, jel ſcho manu luteklit!
Baltš kā putu-gabaliniſch,	Ne taš puſto, ne taš rejaħš,
Saldatš ne kā medutiniſch!	Alaſch preezižš, alaſch ſmeiſjaħš!
Lautini, waj Zums ir taħdš? —	Lautini, waj Zums ir taħdš? —
Lautini, Zums naw wiš taħdš!	Lautini, Zums naw wiš taħdš!

Kad ar kopmanis taħdš ſcheit atnahktu, —
Šimtu tuhſtoſch' ſpoſchu rubktu,
Paſauš ſeltu ſolitu —
Šawu teeſcham nepahrdotu.
Lai taš žitur pirl ſew kaħdu! M. L.

Par ſweſchajeem wahrdēem Latw. walodaš.

(Sl. 15. num. Beigumš).

Greeku wahrdū galotneš ſawā buhtē ne ko ne-iſſchirahš no Latinu wahrdū galotnehm: tā tad tē titai taħš pahrrunaſim, kur wināš kaħdu ſawadibu kaħda.

Greeku a-deklinazija mumš wairaki jaſkatahš uš Doreeſchu iſlotſni; Joneeſchu-Attaſchu galotneš αιδης (idēs), αιδης (adēs), ιτης ic. pee mumš labaki ſkanetu pa doriſki: αιδης, αιδης, ιτης. p. p. Leonidaš gen. Leonida, d. Leonidam, af. Leonidu, lol. Leonidā; Miltiadaš = Miltiadaš; wahrdi uš zaš paleet kā pee Greekeem, p. p. Protogoraš, gen. Protogora, d. Protogoram ic. Žitoš wahrdūš uš ης (ēs), iħpaſchi uš -ητης (hēs) waretu diwejadi iſleeta: 1) waj nu η, kaš pawahjinatš iſ a, pehž muſhu liſumeem pawahjinat par i: Sotratiš, Ariſtoteliš, Tiſaferniš, Diomebiš ic.; jeb waj 2) pawahjinat par u ir deklinat pehž u deklinazijaš, ir pee daſcheem wahrdēem ſkanetu taš wairaki par Latwiſki, p. p. Sotratiš, gen. Sotratiš (tā pat. kā Greekeem), d. Sotratiš, ic. Pee daſcheem wahrdēem nominatiwā ar warehš e-ħurtu aſtaht, bet žitoš kaſuš ložit waj nu par aš, waj par uš deklinaziju; wofalu e pa wiſam iſmeſt ahrā ne kad neklahjaħš. p. p. Perikliš, gen. Perikliš, (Pirikli) d. Periklium (Perikli).

Retahrtigi iſleeta Greeku wahrdūš uš εως (eōš), wineem bod galotni zeſš: Odiſejiš, Teſejiš, Pelejiš, Egejiš ic. Tē mehš waram piungi peepaturet wahrdū pirmo weidu: Odiſejuš, Teſejuš, Achilleuš, Aigeuš ic. Toš wahrdūš uš eōš tāpat ja-iſleeta tā toš uš aus, ouš, i(i)uš, ai(i)uš: Mēnelauš, Dānauš, gen. Mēnelauš, d. Mēnelauš, af. Mēnelau, lol. Mēnelau. Tāpat Odiſejuš, gen. Odiſejuš, d. Odiſejuš, af. Odiſeju, lol. Odiſeju; tāpat Achelouš, Tyrtaijuš ic. Taiſnigati buhtu gan aš ir i-ſtarpā peepaturet w-ſkanu, kura eeſahktumā tur bijuſi, bet, tā kā Greeki w-ſkanu paſ ſaudejuſchi, ari tur iſkritiš ahrā. Wuš žitūš wahrdūš uš zuš (-oš) jaleeta tā pat, tā Latinu wahrdūš uš uš: Kniduš (tā kā pee mumš Salduš), Aigiptuš (ne wiš Egipte) ic. Wahrdi uš — iš, ja wini ſeminini loſami pehž u deklinazijaš kā: Salamiš, Argoliš, Foliš, Doriš, Lokriš, Megariš, Etriš ic. Waſkulini uš iš eet pehž a-deklinazijaš, jeb ſawilktāš ja(-i-) deklinazijaš: Datiš, Pariš, Kleobiš ic.

Atleekahš wehl wiſpahrigāš leetaš, iħpaſchi daſchuš ſkanu liſumūš eewehrot. 1) Kur Wahzi pehž Latineem Greeku wahrdōš iſleeta diſtonguš ai ir oi, tur mumš jaleeta eeſahktumā diſtonguš ai ir oi: Aoluš ne wiš Eoluš, bet Aioluš; Eumaeuš ne wiš: Eimejiš, bet: Eumaijuš. Diſtongu eu mehš ari it labi waram peepaturet; muſhu paſchu walodaš wiſch ari atronaħš; tew, ſew iſrunā tā: teu, ſeu. Tā ari

muhju pagasta-školās. Bet zif un tā tur nahkoškos skolotajus mahza Latweešhu walodā, — tahs gramatikā un orto- grafijā?

Irlawas seminara mahzibas-stundu eedalishana, zif mums sinams, wehl preefch maj gadeem bija schahda:

preefch religijas (tizibas mahzibas) 7 stundas;	
" dseebaschanas	5 "
" rakstischanas un sifmeschanas	5 "
" Wahzu walodas	4 "
" rehkinaschanas	3 "
" metodes (skoloschanas sinas)	2 "
" geografijas	2 "
" pasaules stahst. (wehstures)	1 "
" dabas stahsteem	1 "
" musikas	1 "
" Latw. raksteeneem (Auffahe)	1 "

Pehz likuma no 25. aprila 1875 schini skolā jeb seminarā jamahza ari Kreewu waloda un Latweešhu walodas gramatika, tadeht augšcheja stundu-eedalishana schini sinā tagad buhs pahrtaitita; schim brihscham mums truhft fihfaku siuu, kahdā wihsē un zif plaschā mehrā tur tagad Latw. walodas gramatikā mahza. Bet muhsu tagadejam noluhfam schis jautajums ne buht naw hwarigs: mums tagad jarehkina ar tuwakajo pagahtni, uš kuras augteem "Zeitunga f. St. u. L." atfauzahs. Ari par mahzischanu wispahrigi mehš scho reis nerunafim; to darifim turpmal, — tagad palifim pee šawa nolemta preefchmeta.

Rā augschā redšams, Irlawas skolotaju seminarā preefch 1875. gada tikai weena, šafi weena weeniga stunda bija nolemta preefch rakstischanas Latweešhu walodā, bet ne wis preefch schihs walodas gramatikas. Mahzibas-waloda tur ir Wahzu un pat schini min. weenigā stundā nerunā wis latwifki, bet wahzifki un pehz Wahzu walodas likumeem ari isskaidro nahkošcheem Latweešhu skolotajeem Latweešhu walodas likumus, zif tee sifmejahs uš raksteeneem, ko tee eefneegufchi! Lai zeen. lasitaji jo fihfaki pahrllezinatos, kahdā wihsē un pehz kahdas walodas likumeem schee raksteeni fahstahditi, tad mehš tē weemu no 4. februara 1869 gadā pasneegsim. Tas škan tā:

Magasihnes klehte.

"Muhju schihs deenas wirskafsts to israhda, ka par magasihnes klehti taps runahs. Magasihne apfihme tahdu weetu, kur daschadas leetas un augli top fakrahiti. Leelōs pilfehētōs atrodahs daudš magasihnes, kurrās haggati kohpmanni daudš dahrgas leetas preefch pahrdōschanas fakrahwufchi. Us semmehm arri, ikfatra pagastā, tahdas

"krahschanas ehlas atrohдахs un kurras muhsu walodā par magasihnes klehtim nošauz. Tahdās magasihnes klehtēs nu semmturri šawus lauka augtus, tā: rudšus, meeschus, aušas, kweeschus, lehšas, širnuš un kartupefus fakrahj, newis ka pilfehētā kopmanni preefch andeles; bet ka lai warretu badda un truhkuma laikā meesu ušturreht. "Ta ahriга iškatta tahdu semmturru magasihnu irr lohti weenteefiga. "Chka patte gan irr leela un stalta ar plattahm un augstahm durwim; "bet ko lihds smukka galwa, kad azzu truhft. Ta arri irr ar magasihnes klehti. Nams buhtu deefgan košch ja logu netruhftu. Tahdahm "magasihnes ehlahm irr logu weetā garreni zaurumi, kurre ar štiprahm "dšelles stangahm apzeetinati. Kamdeht tas tā irr, to nefimnu. Laikam "tamdeht lai par daudš gaismas neefpibh, jo gaisma augteem, tā arri "wiffahm dšihwbuhšchanahm, kurrās tohp špeestas kaktā uš weetu stahweht "un nekustetees, irr loti fahhdiga. To eefschigu buhschannu tahda "semmturru, jeb pagasta, augtu krahschanas namma es nebuht nepa- "sihstu; jo wehl neweenreis mannim uaw laimejees tahdas augtu us- "glabaschanas ehlas eefschibā atrastees. Tik to dohmaju, ka tahdas "ehlas eefschupufej wajaga dikti raibai iškattitees, — jo kur tikdaudš "daschadi semmes angli teel glabbaschana nolikti, tur arri wajadšigs "pultu kambareem buht, kurrās tahdas bruhka mantas teel aisklehgtas "un no peklu un schurku usmahšchanahm pasargatas. Tahdas magasihnes klehtēs irr pagastam par leelu labbumu, par kuru es schini "reisē ne ko runnah negribbu, jo to jau ikfatis pats sim un isproht. "Kas tas wiffu pirmis irr bijis, kas tahdus augtu krahschanas nammus "irr gruntejis, tas naw simams, laikam kahds gudris zilweks. Kur "tas wahrds "magasihne" irr zehlees, tas arri wehl stahw "eefsch tumšibas, — es domaju ka tas wahrds nahk no "mahgas."

Schis kahda Irlawas seminara mahzella raksteens tē ir tā pasneegts, tā skolotajs to jau pahrluhkojis un par derigu atradis. Walodas prateji warehsf preeft, zif grehku tan pret Latw. walodas likumeem, bet katis lasitajs atsihs, ka schini min. raksteenā truhft nopeetnibas un zeenischanas pret skolotaju un ka schis to naw manijis!

Irlawas seminarā kurš ir nolikts uš 3 gadeem; kad kahds tur 3 gadus fahjis un nofazitās mahzibās Wahzu walodā eksamenu war nolikt, tad tas ir — skolotajs; no Latweešhu walodas likumeem min. školās šenafajā programā ne kas nestahw. Bet nu mehš jautajam: waj 3 gadu laikā ir eefpehjams, kahdu walodu pehz gramatikas likumeem tiltahl eemahzitees, ka tas tan walodā waretu zitus mahzit, kad pa wifseem 3 gadeem — brihw laiki sinams tē naw rehfinami — ik ne-

buhtu pee labas teefas jateiz Europa, lai gan zitadi issauktum, ne tā Wahzi winu isrunā, bet abi wofaki e ir u bija dširdami tā tā muhsu wahrds tew, few = teu, feu. Greeku v (-y) iraid tas pats, kas muhsu u, ir eefahlumā ari tā isrunais, tā u. Kur Latinōs ir Wahzōs garais i waj e, tur daschahrt Greeku originalā distongs ei, tā: Epirus = Epeirus, Fidas = Feidijas; Pirejs = Peiraieus; Eneas = Neijas; Heraklea = Serakleija; idile = eidyllija; Delelea = Deleleija. Burtu y domaju ari buhtu japeepatura Greeku wahrds: ir ja winam weetneeku grib likt, tad paleel u, ir kura winšch iszehlees, bet ne i. Greeki šawds distongs winu ari wehl ka u issauza: av = au, wv = ou (Augšsemē) ev = eu.

Greeku burtu Z (Z) nekahrtigi issauz, tā Wahzu z; ištēni winšch tāpat škan, tā muhsu lai gan aplami apfihmetais burtš ds, turu pehz Greekeem ir Latineem katidamees uš wifadu wihsē wajabsetu rakst it weenkahrtigi ar Z, ja ihpafchi wehl Latinu burtus panemam. Latini šawu Z, tā sinama leeta, ari isrunaja tā pat tā mehš šawu ds. Zama = Džama; Zeno = Dženons; Zeus = Džeus; Klazomene = Klazomene zc. Ka pa wifam greifa buhschana iraid ta muhsu s-škanu pehz sinatnibas komifšas apfihmet ar Z burtu, ir ds-škanu ar dz, — tas pašam no šewis pehz schi isskaidrojuma šaprotams.

Latinu walodas t preefch ir ar šefofchu wofalu tagad isrunā tā Wahzu z; p. p. Pontius = Ponzijus; deklinatio = deklinacija; redactio = redakcija, ir ta wifds wahrds uš -tia, -tio. Latini pašchi sinams pirms tā wis ne-isrunaja, bet pehzahds laikōs, ihpafchi kaijaru laikōs, ir šebaku widus-laikōs šazehlfusees schahda islofne. Mehš Latinu walodai nahktum jo tuwaki, ja peepaturetum eefahkuma islofni. Tā tad ištēni buhtu ja-isrunā: deklinatija, redaktija, Terentijus, Martijus zc. Tā pat tā Greeku wahrds palitufi eefautuma šana: hamartija, aitijs, Miltiades, Boiotijs, kur pehz jaunās islofnes iszeltōs: hamarjija, aizija, Miltiades, Bozija. Tad wehl peeminu tā pawifam greifi iraid Latinu ir Greeku s issaukat tā muhsu s, Kreewu z, jo Greeki ir Latini winu tā isrunaja, tā mehš šawu s, ka Kreewi šawu c: Solons, Sotratus, Sula; tā pat ari Ebreeschu wahrds. —

Neisi isnihzinama buhtu wahrdu galotne -eeret, tā proponeeret, komandeeret, deklineret, kuri taišni šenti is Wahzu walodas ar wifu galotni, ir wehl tad peelikta Latw. galotne laht; dihwaina aplamiba! Janem zelmu is šweščās walodas, galotni japeleel is pašhu walodas. Ka galotnei -eeret waram weenkahrtigi likt weetā -at, waj -ot, waj -et, ta ir gaischa, šaprotama leeta; tikai šafatahs, waj Latinōs sinama forma galinajahs uš are, (-at(i)), waj uš ere (-et), waj uš ire (-it) zc. Tee wahrdi uš eeret tā pat atwafnati tā tee uš -iteris; ir wineem ta pat buhs jabeidšahs tā schee beigufchees.

Beidjot par jaunajahm walodahm tikai peemineschu, ka šmalki šafina, tā sinams wahrds šawā walodā škan, eelams winu isleeta Latw. walodā. Pehz ortografijas — sinama leeta — ne mas newara šatitees, bet tikai uš tam tā sinams wahrds isrunajams, tā winu ari muhsu walodā ja-usraksta. Weltiga buhschana iraid pirms usrakst it wahrdu, ar šweščo ortografiju ir tad kahwās (parantefēs) peelikt, tā winu isrunā p. p. Beakonsfeld (A. Witenšfild). Kamlabad tahda leeta buhschana. Ihpafchi eewehrojami iraid Anglu, Frantšhu, Italeefchu wahrdi. Genua = Dženowa; Wenezia = Wenešija; Firenze = Firendse; Zuniga = Džuniga zc.

Tahdā wihsē tikai, kad pehz kahrtas leetajam šweščas walodas wahrds muhsu walodai wara labums rastees, bet turpretim mehš šweščos wahrds patošam til pat tā kroplūs, ja wineem bes kahda likuma ir wajadšibas atmetam lozeklus nost ir ne-wajadšigas galotnites peelaram laht. Zerešim ka turplikam katis rakstitajs ari wairaki puhlejees nošwert walodu wahrds, kuras winšch šawā rakstā isleeta, nošwert tā winaš pa Latwifki ja-isleeta. Kufars.

W. J. G. G. G.

dekas tikai weenu stundu nodarbojāhs ar raksteeneem, bet ne ar pašu gramatiku?!

Tik wahji ar tehwa-walodas nesinifko sinaschanu isrihkotee seminara audsekti eestahjahs pagasta-skolotaju weetas. Sistematigi tikai pee Wahju grahmatahm peeradianti, wini nepasihst ne Latweeschu rakstibas, nefs ari to grahmatu, is kurahm Latw. gramatika jamahzahs; tee weenigee un stipralee pamati, ko wini Latw. walodas sinā no behrnu gadeem eeguhwuschees un ar leelahm motahm us jauno skolotaja-weetu panehmuschy lihdsā, aba ir ta tihra waloda, ko tee tehwu mahjās dsirdejuschi!

Bet ka ar scheem tihri mechaniskeeem walodas pamateem pat ne wis notahf nepeeteef, zitus gramatika un pareisrakstiba mahzit, — tas ir wisai lehti protams un to ari peerahda tee rakstini, ko daschi muhsu pagasta skolotaji schad un tad, schurp un turp laisch laudis. — Mehš sinam, zif schee wahrdi sweer; mehš jau paredsam to trokni, ko tee fazels; bet mehš gaidam gaididami, lai minetee pagasta skolotaji peeteizahs pee zihnischanahs Latw. gramatikas lauka, jo tad wislabafi wija pasaule dabos sinat, zif wahji wini tani! Luhdsam, netaunates, kungi! — Tik wehl peeminesim, ka mehš te neapsuhdsam wifus skolotajus: mehš runajam no ta leelaka pulka; ta masaka daka sawu tehwa-walodu wafihst, daschi to pasihst it smalki, ka tas jau ari zaur dascheem teizameem raksteem peerahdits.

Bet — ta jautahs wif, kas muhsu skolas un skolu nosazijumus pasihst — kam tad pagasta skolotajeem ari buhs sinat un pasihst Latweeschu gramatikas? Ko wini ar to lai dara, ja war buht negrib rakstibas lauka konkureeret ar muhsu pasihstameem un nepasihstameem originalu kasejeem un pahrzehlumu kuhlejeem? Un pateesi! Tahdi jautajumi ne buht naw bes pamateem.

Saunellis, us skolotaja amatu fataisidamees, mahzahs sinibas, ko tas, wehlfat pats mahzidams, praktiski un teoretiski war isleetat. Latweeschu gramatiku Zrlawas seminara skolei lihds 1875. g. nemahzijas — tahs teem ari newajadsjeja, jo ari pagasta-skola Latw. gramatika nemahzija. Pehz 1875. g. Zrlawa pehz likuma jamahza ari Latw. gramatika. Katrs nu gan warehs domat, ka nu ir pagasta-skolas jamahza Latw. gramatika, bet scho skolu mahzibas-stundu eedalischanu zauri luhlodami mehš welti meklejam pehz kahdas ihpafchas stundinas, kurā Latw. behrni sawas dahrgās tehwu-walodas gramatika buhtu jamahza!! Apluhkosim scho stundu eedalischanu.

Kā maiše japelna.

(Wadatasjis sarastijis).

Neveens newar bes maises dsihwot, weenalga waj leelkungs jeb deedelneeks, waj leelmahte jeb nabadse un tapehz jadoma, ka katram maiše japelna un jeb kuresch ari to pelna; bet schi maises nopelnischanā ir daschdaschada, tapat ka zilweki naw weenabi, lai gan wif ne Ahdama dsimuma. Prahtigi un gudri zilweki jaw sen atsinuschy, ka maises pelnischana tas pirmais darbs. To peerahda wehsture, walfs attihstischanahs, ar semkopibu sahfdama; to apleezina wezais Stenderis, arajus par maises-tehweem nosaukdams; to atsinuschy kauschu appahdneeki, Latweeschus araju fahrtā gribedami paturet; to fahjehguschy Latweeschy, ka pascheem maiše japelna. Weenteefigs Latweetis sawu maisiti grehti pelnahs: winsch puhtahs un apstrahda, gan ardams un ezedams, gan sehdamis un plaudams sawu pascham nepeederofchu semes-stuhriti. Tahda maises pelnischana katram sinama; bet kas nu muhsu gaismas laikos ees ta mozitees, tagad pawisam zitadi maisi pelna. Muhsu slaweendō laikos pelna maisi ar gaismas- un tumšas- darbeem, ar kreetnibu un neleetibu, — tshaklumā un slinkumā, ka katram Deews to dabu un swehtibu peeschkihris. Teem, kam schahdi radibas- un attihstibas noslehpumi wehl ir noslehpumi, schē kahdu druzinu atklahsim, ko pat tumša warehs ar rotahm sagrahbstit.

1) Wifū weeglafi maisi nopelna, kad ziteem to leel nopelnit, jo peeteef, kad to apehdot nopuhlāhs.

2) Ar muti maisi nopelna, ja tikai klausitaju, kas nedrihst preti runat — gudribas un kreetnibas newaiga.

3) Ar gareem nageem maisi nopelna, tikai mudigas kahjas brijsham wajadsigas, zitadi mugura dabuhn aismatfat, ko pirksti pelnijuschy.

4) Ar patriotizmu, bet tikai pee tam jabuht prahtigam: ahtraki ihstu dabu nerahdit, eklam kabatas naw pilditas, jo leekulis bes naudas ir noschelojams zilweks.

5) Ar rakstneezibas-darbeem. Schē mums ja-eewehro diwas fugas un daschadas waislas. Pirmās fugas rakstneeki ir tahdi, kas ziteem domas nosog un tahs par sawahm laudis laisch ar leelu trokni: ar berinaschanu un tramoschanu, ar tshabeschanu un laposchanu; otras fugas rakstneeki ir kreetnaki par pirmem bes goda, wini pahrteef no zitu negoda un lanna.

Ta kahdam, schos padomus sinoscham, wehl maises trahktu, tad lai dod man sian, ka lai sawus zitus padomus waru gaismā laist.

Daschadas sinas.

No eefschjemehm.

Sleptawiba un nonahweschauahs.

Wifēi „Dof. Wehstn.“ is Bjelas sino schahdu breefmigu atgadijumu: Sjedlozes gubernā kahda meschafarga-seewa fahirga, kamehr winas wihrs nebija mahjas. Slimneeze lika is tuweja zeema kahda simtneeka- (fotfth) seewu atsaukt, kas pee tureenes laudim par toti fapratigu bija pasihstama. Schai seewai slimneezi apkopjot wajadsjeja antkambari ee-eet, kur wina kaktā pamanija paslehtus diwi podus, pilnus ar sudraba-naudu. Wina drihs atkal eenahza pee slimneezes atpatak, un nelikahs no atraduma ne ka manit, pateiza kas slimneezei darams un tad kaut ka aishildinadamahs aishahja us mahjahn, apsolidamahs atkal drihs atnahkt. Mahjās wina iteiza sawam wihram, ko usgahjuse, un schis winai dewa to padomu, lai ar sawu mahsu pahrgchrbjotees par wihreescheem un tad pee slimneezes atpatak aiseijot, tai tif ilgi draudejot, lihds wina abus naudas podus isdod. Ta ari notika. Sabaidita un slimā seewa swehscheem wihreem eedewa antkambara-atsleghu un tee ari nekawejahs, bet steidsahs naudas podus sawā paspahrnē nemt. Bet tif lihds tee aif kambara-durwihm pasuda, slimneeze wifus spehkus fanemdama atstahj gultu un aishlehdj kambara-durwis. Abi laupitaji nu bija eeflehtgi. Pehz tam slimneeze sawu maso meitinu kuhstija us to paschu zeemu, kur ahrstneeze peedereja, lai simtneeks nahktu un eeflehtgos laupitajus apzeetinatu. Simtneeks wifu notikumū dabujis sinat, steidsahs us meschafarga mahju, lai waretu sawu seewu un winas mahsu isglahbt un pee tam ari nandu peesawinatees. Betā winsch nogalinaja maso meitinu. Mahjinā nonahzis, winsch tuhlin eefahka kambara-durwis uslaukt. Slimneeze to dsirdebama domā, ka wehl kahds laupitajs eenahzis, panem sawa wihra lohbetu flinti un noschauj simteneeku. Meschafargs pahrnahzis un notikumū sinat dabujis, safauza laudis palihgā un attahfija kambara-durwis, bet zif breefmigi: — abi nerittigee wihreeschi bija pasahruschees; no breefmiga foda bihdamees abi seewischki few paschi bija teesu spreeduschy. —

Zelgawa. Kahda ar labibu lahmeta laiwina, kas no Wauskas us Zelgawu nahza, kuwa 24. martā f. g. pee Zelgawas dselszeka tilta pawisam apswesta. Laiwinā atraduschees 3 laiwneeki, bet wineem naw eespehjams bijis laiwu leelas straumes deht no flahdes isfargat. Laiwneeki gan isglabuschees, bet laiwā eelahdēti 600 mehru rubsu pasaudeti.

Kuldiga. Teesu sinibu kandidats Kahlis Wilterling no Kursemes gubernas Pahrwaldes ir apstiprinats par Kuldigas aprinkateefas sekreteri.

Zelgawa. Kursemes gubernas Pahrwalde sino, ka pee Kursemes gubernas peederigi saldati schini kara krituschy waj no eewainojumeem kara-slimnizās 1878. gada miruschy un proti schee:

1) Grigors Uda, is leibgardes pulka.

2) Kristis Galber, is 117. Zaroslawas infanterijas pulka.

- 3) Mahrtinš Smetanovs, is 94. Jeniseiskas infanterijas pulka.
- 4) Zvans Saichman, is 119. Kolomenas " "
- 5) Jahnis Behrs, is 117. Jaroslavas " "
- 6) Kristis Deutš, is Preobraschenskias Leibgardes pulka.
- 7) Matwejs Eljapjohn, is 64. Kasanes infanterijas pulka, is Bauklas aprinla.

Dezembra mehneš 1877. g. kara-slimnizā nomiruschi:

- 8) Fritis Wizeran, is 64. Uglizes infanterijas pulka.
- 9) Jahnis Bruklin, is 64. Kasanes " "
- 10) Anzis Lufsch, is Janagorijas grenadeeru pulka
Kaukasijas kara-slimnizā Aleksandropoles pilsetā nomiris:
- 11) Matwejs Denweld, 3. kara-slimnizās unterofizieris, is Dobeles meesta.

Meta pagodināšana. Mums peenahf un ir Rihgas Bahzu awises neš jauku sinu, kahdu gan tikai reti dabonam laft. Peh; tahs skolotajs Pfeiff t., pailgu laiku bija wirs-skolotajs Rihgas Domes meitenu-skolā un zaur mihligu un tehwiščku istureschanos pret behrneem, kā ari zaur fretnu un uszihtigu mahziščanu pehz paidagogijas likumeem tur ispelnijees mihlestibu, uftizibu un pateizibu ne ween no behrneem, bet ihpašči ari no winu wezakeem. Kā dsirdam, Pfeiff kungs ir dibinajis wairak-klasigu preekščskolu, kur behrnus sagatawo uš aukstahm skolahm. Scho jauno darba-lauku winšč ne-apstrahdaja wis glehwati; winšč kehrahš duhščigi pee darba, peenehma finiški mahzitus skolotaja palihgus un zaur to winam ihšā brihdi isdewees ari šhini nodalā wispahrigu uftizibu eeguhtees, tā ka wina priwat-skolā jau tik daudz skolenu no wisahm kahrtahm, ka winšč wairs nespehjis, abas weetas pilnigi ispidit un tadehf eefneedšis luhgumu, lai winu pa šcheem Zahneem no Domes skolas atshwabina. Šhini apnemšchanahš winšč tizis eestiprinats zaur tahdas weetas peefolijchanu pilsetas skolā, kur no wina masak laika pagehr, tā ka winam šawa priwat-skola naw japalaisch. — Kad ta sina, ka Pfeiff t. Domas skolu atstahšot, nahkufi kaudis, tad starp skolneezehm zehlfuheš leela istruhlfchanahš. — Winas Pfeiff kgam eefneeguschas weenprahrigi šaraktitu adreši, luhgdamaš, lai winšč tahš tatšču ne-atstahšot — lai wehl paleefot, winas mahziščotees wehl jo wairak un gahdaschot, ka Pfeiff kgam un wina laulatai draudšenei, kas ar mihku prahtu ari pee skolofchanas peedalijuheš, ne kad nebhšchot eemešla, uš winahm kauna prahta turet. Zehšču no schihs behrnischkas mihlestibas un pateizibas dsiki aisgrahbts, Pfeiff kgs, kā protams, tomehr notifuschās leetas wairs newarejis pahrgrofit: bijis japaleef, kā reiš notizis. Bet tik weegli winam tomehr nebija nahft zauri. Skolneezes lihds ar šaweem wezakeem nu atkal weenprahrigi nospreeduschas, Pfeiff kungam peenahkamo godu un mihlestibas šihmi parahdit. „Ewehtdeenās watarā. 9. aprili“, tā Bahzu awises sino, „50 Domes meitu-skolas skolneezes lihds ar šaweem wezakeem šawahkahš Zahna gilbas namā un pilnigā kahrtibā dewahš uš garainu fugi, kas eet uš Hagens-kalna, kur Pfeiff t. dsihwo. No šcheijeenes wiša garā rinda, ar jaukahm lahphahm isrihkota un no leela kauschu pulka pawadita, dewahš uš Pfeiff kga namu, preekšč kura ihpašči uš tam rihmeta basnizas-dšeešma kluwufi nodšeeata.“ Tad wispirms kahda skolneezē, to zitu usdewumā, Pfeiff kungam isšazijufi dsiki šajustu pateizibu un skolas behdas, ka winšč to til peepeschi gribot atstahft. Winšč tai uš wišeem laikeem palikšchot dahrgā peeminā — lai mihkais Deews winam palihdsot lihds jaukam galam. Pehz tam is wezako pulka runajis Schwichtenberg kgs, kam 3 meitas Domes skolā. Aisgrahbteem wahrdeem winšč stahstijis tahš behdas, ko Pfeiff kga atkaphščchanās wišeem padarijufi, un to dsiki šajusto pateizibu un mihlestibu, ko winšč wezako un behrnu firdis uš wišeem laikeem atstahjis. — Pfeiff kgs, tā mums sino, uš tahdu mihlestibas šihmi nezerejis, atbildeja firdi dsiki aishnems. Winšč runaja škaidri, bet ihfi. Wareja redset, ka firds winam bija pahrat pilna. „Es pateizas no firds. Šhi štunda man paliks muhščam dahrgā peeminā. Citat, mani behrni, un patureet Deewu šawās jaunās, nefamaitatās firdis, parahdeet šaweem nahlošcheem skolotajeem to pašku uftizibu un mihlestibu, ko Zuhš manim tik bagatigi parahdijufi. Mums jaščkirahš ahrigi, bet garā mehš paleekam neschkirti. Ešet alahš tšhakli labōš tikumōš. Lai Deews šargā Zuhšu zelus!“ — Tee bija Pfeiff kga beidsamee wahrdi.

No firds mehš Pfeiff kgam wehlam laimi un šelmi wina jaunā weetā, wina jaundibinatā skolā, kurā ari daschs labs Latweešču dehls prahrigu un ruhpihu audšechanu un to fretnako mahzibu bauda!

Is Limbaischeem sino, ka uš kahda pee Limbaischu pils peederiga gruntsgabala, trihs pehbas dsiki semē, 300 gabali wezas naudas atrasti no 16. gadusimtena. Uš dascheem naudas gabaleem atrodotees weenā pušē Potu un Leišku kehniņa Sigismunda nobildejums un otrā pušē Rihgas wapens ar latinu usrakstu „Civitas Rigensis“. Daschi no teem esot šubraba rubka leelumā. Starp atrasteem naudas gabaleem esot ari Widsemes šchilinsch uš kuru špahrnots lauwa nobildets.

Riščuinowgorodes gubernā daudz aprinkōš pee semneekem šlittas pļaujas dehf iszehlees bads. „Golofs“ raksta, ka semneeki maifi pa pušē is pelawahm un pa pušē is kweešču-kljahm ehdot, zaur to tad ari daschadas šlimibas, ihpašči pee maseem behrneem eeraduschahš.

Odešā beidsamā nedekā 60 zilweki bakās nomiruschi; domajot ka šchi šlimiba wehl jo leelakus upurus pagehrehš, tamdehf buhtu labi, ka ari pee-anguschēem wehl otru reišu bakās potetu.

Rjelze. Dpatowas aprinkē dsihwo pahrtizis gruntneekš, kas toti kaisligs medineekš. Ne ilgi atpakat winšč leef is pilsetas gifti preekšč lapšahm pahrwest un eeleef to šawā rakstamā pulte, ne weenam no tam ne kā nefazidams. Bet wina mahšai atgadajahš kahdas leetas dehf pee pultes pee-eet, kur wina ari papihri eetihstu giftes pulweri atrada un no šinkaribas dsihsta šahka to ost. Pehz desmit minutehm wina stipri šaslima un pagihba. Peefautks ahrtis nespehja wairs ne kā lihdsset; wina nomira breešmigā nahwē. Šhi preekšč mirščanas wina wehl pašpehja isšazit, kas notizis. —

Samara. (Dsihws aprakts). Is tureenes pilsetas šlimneeku-nama 19. marta š. g. paglabaja kahdu nomiruschu jaunu zilweku, kas ne ilgi šlimneeku mahjā bija tizis ahrtets. Otrā deenā pehz jaunā zilweka aprahščchanas bijis atkal weens likis japaglabā. Kad nu wisus pilsetas šlimnizā miruschus weenōš kapōš glabā, tad teef ari par tam gahdats, lai padaudš ruhmes ne-eeem un tamdehf šahrfus gulda itin tuwu weenu pee otra. Tā ari notika otrā deenā pee lihku glabahchanas. Štin tuwu pee jaunā zilweka šahrta nahzees nolikt šahrku ar pehdejo mironi. Tilkshds eefahka bedri pildit, tē razeji šadširdeja blakus stahwoščā šahrkā kunkstam. Tuhlin atšauza mahzitaju, kas bedri lika attahšit. Šahrku nu attahšija un is ta iszehlahš jaunais mirons un isteiza, ka winšč nebijis wis pawišam nomiris, bet tikai zeetā giboni gulejis. No breešmigās nahwes isglahtajis bijis toti wahjšch, tā kā tam daudzreis wajjadšejis atpuhštees. Šapulzejuščos kauschu starpā, kas no miruschēem iszehlfuhešos apbrihuojufi, atradufehš ari weena šewa, kas jauno zilweku par šawu brahli pašina un preekšč tam ne buht nebija šinajufe, ka tas miris; wina to tulihn panehmufe šawā kopščanā.

Warschawa. Šchinis deenās, kā „Golofs“ sino, pee tureenes aprinkā teefas šchahda joziga šuhdsiba peenesta: Pabianizes meestina ihpaščneekš 1839. g. lizis ihpaščā teefas protokolī norakstīt, ka tureenes ewangeliumu draudšes mahzitajam jadabon katru gadu simts uuzu alus un šawa walfas baka, kuras leetas ari brihw pehz wehrtibas škaidrā naudā aishmakat. Šchis nolohmums ari meestina ihpaščneeka mantneekem uš muhščigeem laikeem bija ja-špilda; bet zaur pahrgrofiščchanahm, kas Potōš pee semneekem notika, pahrgrofišahš ari meesta ihpaščneeka teefibas pee semneekem, kamdehf winšč šawa tehwa tehwa nolikumur wairs neispildija. Meesta ihpaščneekš nu ir tamdehf apšuhdssets, bet aprinkā teefa wina eerunas, ka winšč tagad ar semneekem wairs nestahwot tam buhščanā, kā wina tehwa tehws — par pateišahm atšihdama, šuhdssetaju ar šawu šuhdsibu atraidija pee meera.

Is Wentiniglijas pee Genuas raksta, ka pehz leeleem puhli-neem isdewees, kahdu Jesuitu wezako apzeetināt, kas bes daudz zitahm noseedsibahm ari 36 meitenes laupijis un tureenes klosterōš eeflobšijis

Is **Peterburgas** 12. aprili š. g. teef telegrafeerets, ka walfs-kanzleris Gortščakows watar ar drudši šaslimis un wehl šchodeen nesot labojees.

14. aprili Kreewu awise „Inwalids“ sino, ka generalis Šeimanis Kaukasijā ar šahrfoni nomiris.

12. aprīlī Valdības Behtņefis ištudina eefšleetu ministēra nofajijumus, kurās peh; lītuma publikai aišleegts, uš eelahm, ſehtas-platiſheem un zitur ſapulzetees jeb tahtās weetas ſchaut jeb zitūs nedarbus ſtradat, kaš waretu nefahrtības ſajelt.

Politikas pahriſtats.

Ja daſčas awiſchu ſinaš newit, tad war gan ſajit, ka politikas laukā mašs ſolis uš meera puſi ir ſperts, bet ari tikai mašs, kaš wehl ne-eefpeh; wiſur labu zeribu modinat. Wahzijas waldbiba, tā widu-taja, ir preeſchā lītufe, lai Anglija ſawus kara-lugus un Kreewija ſawus kara-pulkus aiſſauktu iſ Konſtantinopoles tuwuma un ſchis preeſch-litums eſot no abahm puſehm peenemts; tad wehl Wahzijas waldbiba lihd; ar to wiſas leelwalſtis uſaižinajuſe, uš konferenzi ſanahkt un uš tahts pahriſpreest jautajumus par jaunajahm robeſchu lihņijahm, kaš peh; San Stefanas meera-nolihguma welkamas, tā ari toš nolihgumus no 1856. un 1871. rewideeret, pee tam eewehrojot toš pehdejos notikumus un buhſchanaš, kaš zaur Kreewu-Turku karu Turzija rabitās. Schi uſaižinaſchana no Wahzijas waldbibas puſes nu ir taš ſolis uš meeru, kaš eefahlumā minets, jo zaur to Wahzija nu ir pilnigi peedalijufešs pee deenwidus jautajumu iſſpreeſchanaš un iſlihdſinaſchanaš; wina zaur to ir iſſajijufe, tā wina pee tam iſturefees un uš kahtu wiſi meers panah-kamš: winaš uſaižinaſchana atraidit, tahtm zitahm walſtihm nahkfees deefgan gruhti, jo uſaižinaſchana atraidot Wahziju paſemotu un to tahts zitaš walſtis laikam nedarihš.

Wahzijas uſaižinaſchana ari eſot no wiſahm puſehm peenemta; tikai Anglija weena to peenehmufe ar to eerunu, ka Kreewijai pirms ja-iſſaka un ja-apſolahš, ka wina wiſus toš jautajumus, kaš zaur Kreewu-Turku karu deenwiduš ſajelti, atſihst par wiſas Eiropas jautajumeem, kaš tad tā tahti tikai no wiſas Eiropas war kluht iſſpreesti un ka Kreewijai ſchim ſpreedumam japadodašs. — Schis Anglijas pagehrejums ir wiſai netaiſus; taš tahtchu naw zits ne kaš, tā tā ſatot eemeſtu uš karu no ſchoga lauſt. Kamehr wina pate gaiſchi un ſkaidri iſſaka, ka leelwalſtihm ne buht ne-eſot pa wiſam waijadſiğs, kongreſa ſpreedumus atſiht un teem bej eerunas padotees, tamehr wina tahtu padoſchanaš pagehr no Kreewijas. Waj taš naw deefgan gaiſchi, ka Anglija uš tam zenſchahš, Kreewiju paſemot un tai ſkaidri darit. Wina pate aiſturefees ſew to brihwibu, winaš leetas kongreſa ſpreedumus atraidit un Kreewija lai teem padodašs! Tahtu netaiſuu pagehrejumu Kreewija ne muhſcham newar peenemt un to ari nedarihš. Kreewija naw ne kaš leegufe, bet alaſch to iſſajijufe, ka deenwidus jautajumi ir wiſas Eiropas jautajumi, bet kaš Kreewija tagadiu it wiſus ſchos jautajumus gribetu atkaut no Eiropas iſſpreest, tad waretu notikt, ka Anglijai janzot un rihdot iſdodašs, wiſus Kreewijas panahkumus atkal iſgaiſinat, un tā ari Kreewija pate ſew atnemtu to brihwibu, uš ſawu rofu nolihgumus noſlehgt. Kad Anglija wehl jo projam til trati iſturefees, tad gan ne domat newar uš meerigu iſlihdſinaſchanaš.

Ari Auſtrijā wairš nezerejot, ka bej kara iſtiks un tur tahts domaš iſplatijuſchahš, ka Kreewija negribot karu nowehſt. Taš nu naw pareiſi, jo Auſtrijas waldbiba deefgan labi ſin un ſaprot, ka Kreewija nepeh; nowehſt Anglijas netaiſnus un ne-iſpildamus pagehrejumus. — Biſmarks ſaſlimis ar roſi un Wahzu Keiſars kawejahš uš Wiſſbadeni braukt, tur bija nodomajis ſcho wajaran pawadit. No tam jadomā, ka uš politikas lauka kaš ſwarigš gaidamš. —

Starp Turziju un Greekiju atkal jaunāš jutaš iſzehluſchahš. Turku waldbiba lītufe Athenāš par to ſuhſfetees, ka Greekija palihd;ot Greeku dumpineekeem Deſalija un Epiruſā un draudejuſe ar kara peeſajijochanu. Greeku waldbiba ſuhd;ibu atraidijuſe, aiſrahbidama uš baſchibojuku jauneem ſumpurnu-darbeem. Deſalija dumpiš wehl ar weenu ploſahš, jo dumpineeki naw peenehmufchi to pameeru, ko wineem Anglijas konjuki bija iſgahdajuſchi.

Iſ Konſtantinopoles ſino, ka zaur ministēru mainiſchana Anglija tur no ſawas waraš druſtu paſaudejuſe; Sadikš Paſchā gribot ſultana to padomu dot, lai ne ar Kreewiju ned; ar Angliju ne kahtuš zeetus nolihgumus nenofleh;dot. — Kreewi ſawu kara-ſpehtu ſawelkot ap San Stefano un buhſchot to tur noſtahdit. Geſch Burgaš atnah-

kuſchi jauni Kreewu kara-pulki. Slimneeku aiſweſchana iſ San Stefano eet alaſch uš preeſchu. — Wiſpehdigi wehl jepeemin ta paruna, ka Kreewi ee-eefſchot Buſareſtē (Rumenijas galwas-piſehta) un tur ſtahtweſchot; wini jau eſot tahts tuwumā. — Jo ſkaidratas iſpraſchanaš beht tē wehl japeemin, tā ſchi ſina ſaprotama. Karu uſſahkt, muhſu waldbiba ar Rumeniju nolihgā, ka ſchi atkaut Kreewu kara-pulkeem zaur ſawahm robeſchahm brihwu zeſu, kurſch wehl tagad nepezeſchami waijadſiğs, lai muhſu armija Bulgarijā nekluhtu atſchirta no walſtiſpehta. Kad San Stefanā noſlehgtaiš meers kluwa paſludinats un Rumeni dabuja ſinat, ka peh; weena tur uſnemta nofajijuma nodomats, Walataju atkal Kreewijai preeſchirt un tahts weeta Dobrudſchu Rumenijai atdot, tad ſchi tuhdat zehla leelu troſkni, ſanihda ar Kreewu waldbibu, mekleja — tomehr bej ſekmes — palihgu pee Auſtrijas un un Wahzijas un beidsot iſſajijahš, ka wina Kreeweem zaur ſawahm robeſchahm ar labu prahtu wairš zehla neatwehlefſchot, uš kam Kreewijas waldbiba atbildeja, ka wina ſchahdu zeſu tad ar waru nemſchotees. Ja augſcheja ſina taiſna, tad nu ſchis brihd;is buhtu kluht un naw jaſchahbaš, ka Anglija tē atkal jaunu eemeſtu atradihš, Eiropu pret Kreewiju rihdit un tai warašdarbus pret neſpeh;igo Rumeniju pahremest. Tā tad it lehti war notikt, ka aturat Rumenija, ſchi walſtite, ko Kreewija par brihwu un patſahwigu padarijuſi, doš eemeſtu uš karu, ko bej ſchi eemeſta uſſahkt, Angli lahgā negribeja un newareja.

Kad tagadejāš politikas buhſchanaš apluht, tad tahts ir daud; raibakas un gruhtakas, ne tā preeſch Kreewu-Turku kara; bet leekahš, ka ilgi tahts neweenai walſtei naw panefamaš, ka politikas gaišs drih; ſahš ſkaidrotees, waj nu zaur kara-pehrkomu, waj zaur diplo-matijas meera-teeſu, peh; kura Eiropai meera-ſaule atkal kluhtu atdota.

Franzijas deefgan darba ar ſagatawoſchanaš uš paſauls-iſſtahdi, tomehr daſchi politikas-wihri, no Anglijas trauzeti, ſah; ari auſiš groſit un rehtinat, waj ari Franzijai newaijadsetu peedalitees pee deenwidus-jautajeena.

Wiſjaunakāš ſinaš un telegrami.

Daſchahm ahrſenju awiſchm zaur telegramu peeſuhtita ta ſina, ka Wahzija uš preeſchu wairš negribot par widutatu buht, bet Kreewu awiſe „Gen. Ruſ.“ notri; ſcho ſina par neriktigu, peeminedama, ka winaš neriktigums jau no tam noſchamaš, ka politikas darifchanaš leelwalſti ſarpe alaſch uš preeſchu eet. — Walſtlanzlera, ſiſta Gortſchalowa, weſeliba naw ne maš ſittala palitufe; tikai zaur to, ka winaš nedabuij; gulet, wiſch eſot kotti neſpeh;igš.

Iſ Londones ſino, ka Angli waldbiba preeſch flotes reſerwes apſtelejuſe 10,000 uniformas. — „Times“ dabujuſe ſinu iſ Peterburgaš, ka kongreſam zits pamats atrahš, un proti taš, lai tagad paſtahwoſchāš leelwalſtis lahra ſawus nolihgumus ſalihd;inatu un noſwertu ar San Stefanas meera-nolihgumu; Auſtrija tam preti pagehrot, lai deenwidus jautajumu tā iſlihd;inatu, ka lahra walſti dabutu kahtu atlihd;inaſchana par to, ka Kreewijas wara deenwida-rihtuš peenemaš. Tad wehl iſ Londones ſino, ka buhſchot 20 brunu- un kara garainu-lugus iſrihtot preeſch „Baltijas juhraš“. Tapat ſino iſ Bombaijas (Riht-Indija): Iſ deenas ſchē amah; jauni kara-pulki. Birnā nodatā no teem alſbraukš uš Maltas ſalu 23. aprīlī, un otrā 1. maijā. Preeſch aiſweſchanaš ir nolitti 15 ſehgelu un 12 garainu-lugi. Weens kara-lugiš winiš panadihš. Indijā wiſur ir preeziga peedalijochanaš. Daud; no turcees ſemes eedſimteem peeteizahš tā ſaw'walneeki preeſch kara-deeneſta.

Konſtantinopole, 14. aprīlī. Batumes apſahrtne ſtah; kahti 15,000 kara-wihru, kaš nodomajuſchi, Kreewu ee-eefchanaš Batumē pretotees.

No Wiſnes ſino, ka Rumeniſchu kara-pulki iſeſot iſ Buſareſtes. Rumenijas waldbiba nodomajuſe ſawu armiju uš 80,000 wihru pawairot. Ahrleetu ministēris Bratiano waldehm laidiš zirkuler-raſtu, ſinamu daridams, ka Kreewu-Rumeni nolihgums no 16. aprīla 1877 paleel ſpehta, ka Kreewu kara-pulkeem zaur Rumeniju eiſot japalihd;is, winaem palihd;iba jaſneedi tur uſturotees un wiſas kildāš janoweſch.

Turku waldbiba kawejahš, zeetofſchmus atdot; tamdeht Kreewu kara-walde, tur peenahkahš peepraſijufe, ar kahtu lihd;ſekkeem ſawus pagehrejumus buhtu japabaiſta. Auſtrija ſawu armiju iſriht, ſagatawodamaš Turzijas wakarū-prowinzēš ee-eet, kaš warbuht jau nahtoſchāš deenāš notiſ.

„Waldbibas Behtņefis“ ſino no 16. aprīla, ka Keiſariſkaš Augſtibas leelſiſti Mihaeļš un Nikolaiš pa-augſtinati par ſeldmarſchaleem; pehdejaiš ſimibaš beht no wirſtomandanta amata atzeltš un wina weeta eſtah; generalš Toſlebens, kaš watar San Stefano atbrauziš. Trepowš ir pa-augſtinats par infanterijas generalu un paleel ſawā weeta.

Atbildes.

Wahzitariam M., Matihſchōš. Peelitums bej „Baltijas Seml.“ naw par paſtu dabujamš, tā taš jau daud;ſtrei minets. —

W. J. n. Peterburgā. „Balt. Seml.“ maſā par ¼ gab. ar peeſuhtie ſchana 2 rbt. 30 kap. — Peh; juhſu wehlefchanaš apſteletaiš eſh. aiſſuhtitš.

A. M. — O. Waj un kaš ari Wiſjemē tahtu litumu-krachumu iſdoš, tā kurjemē, mehš neſinam. Pa leelakai datai tee litumi, kaš kur; krachumā uſnemti, der ari Wiſjemē.

J. K. — P. Abus jautajumus nodofim kur; b. l. beedribai.

Atbildoſchāiš redaktors un ijdeweļš: G. Mathe;.

Sludinajumi.

Nestlé's ihstais behrnu pulweris

**Beva
1 Rub.
par dozi.**

preeksch sihdannu behrnu ehdinafchanas.

Wisleelafais legeris preeksch leel- un sihtandeles pee **Aleksandra Wenzela,** Peterburgā, bankas lihniņa № 4, pretim Gostinodworam un Wofnesenski-tiltam № 25, kv. 2.
Zelgawā dabujams pee **Lantowsky** un **Vicov,** pee **Samela Todlebena** un pee **J. F. Kleina.**

Weenigais agents preeksch Kreewu walsts: *A. K. P. P. P.*

Publiku laipni luhdsu cewehrot, ka es tikai par to došā ihstienigu atbildu, kas sili kempelētas došes, kurahm parakstīees mans weenigais agents Kreewu walsti: **Aleksanders Wenzels.**

Henry Nestlé, Beven (Schweizijā). [63-0]

Latwju teatris

Rehabstatē.

Swehtdeen, 30. aprīlī š. g., lahti dīle-
tanti iſweidihs kluba sahlē

„Mehrneeks“
ar koplejahm.

Uſwešana sahlēes plſti. 18 walarā.
Staidrais eenehmums labdarigeem meh-
reem. — Pehz teatra buhs bale. Lu-
watas ſinas turpat.
[97-1]

ſrihtotaji.

van Dyl,
Rihgā,
leelā Smiltneeku eelā
Claytona
lokomobiles, tuk-
maſhines,
Packarda
superſoffati,

augst- un maſatgrabīgi ar peesolita labu-
ma apgalwoſšanu, tā tā ari lahti-mehſti
un wiſadās zitas launſaimu. maſhin. rihti.

F. W. Brahmman Rihgā.

Rikolai-eelā blakus ſrehtneeku dahſjam
legeris un iſtahde
ſno wiſadās ſortes.

ſemk. maſchinehm un rihkeem.
Superſoffati un ma-
[93-0] **ſhinu eļa.**

Mahjoſla pahrgroſiſhana.

Zaur ſho it padewigi paſmoju,
ka es ſawu plinſchu weikalu
(Büchſengeſchäft) uſ **Reelo-eelu** №
28, Eggin mahſā, blakus reāl-ſto-
lai eſmu pahrzehlis un luhdsu ſa-
wus zeenijamus tundes pee jaunu
un wezu-darbu apſteleſšanas man-
to paſchu uſtizibu dahwinat, kā lihds
ſchim.
[91-1]

J. Wiklas.

Linu un pakulu dſijas preeksch auſchanas

wilnaš dſijas preeksch auſchanas
kokuwilnaš deegus preeksch auſchanas wišos mumaros un
pehrwēs.

Dubultſtoſſa dahmu mehtelus

uſ 7, 8, 9, 10, lihds 15 rubl. gabalā

wiſjaunafas modes **pawafaras mehtelus** no zelastina un
kamgarndrehbes uſ 16, 18, 20 lihds 38 rubl. gabalā **pawa-**
faras ſchakeles wiſjaunafas faſonos uſ 14, 16, 18, lihds
26 rubl. gab. **leetus mehtelus** leelā iſwehlē un jaunafas
faſonos uſ 8, 9, 10, lihds 22 rubl. **audelkus** leelā iſwehlē
par lehteem zeneem pahrdob.

P. Lerchendorffs

Kalku un Sēkūnu eelu ſuhri № 13
Rihgā.

[0-62]

Rupat tā iſuahluſe un grahmātu bodēs dabujama:

Baltijas Semkopja Beelikuma I. data

ar ſchahdeem rakſteem:

1. Smiltneeku Andrejs. Wehturigs original-ſtahtis iſ Latweſchu dſihwes
un attihſtibas-wehtures. Sarakſtījis Sōbgals. Rodafas: I. Sulanis. II.
Smutā modere. III. Smalkā dſihwē. IV. Rihleſtibas walgōs. V. Tahā ſweſchumā.
VI. Jaunais leelſtungs. VII. Peterburgā. (Peterburgas awiſes. Spahģis. Barons.
Juris Alunans. Strombergis re.)

2. Sīhtati rakſti, lahti 90; ſtarp teem: politiſki joki, humoreſtas iſ Bal-
tijas ſabſihwes, ſatami wahrbi, wiſpahģigi joki, dſejoki re.
ſchi grahmatina ir 7½ drukas-lokſnes jeb 120 lapu puſes leela un maſā 40 l.

Los „Balt. Semk.“ nehmejus,

kaš ſawu maſku par pagahjuſcheem gadeem un par ſcho gadu wehl naw
atlihdſinajuſchi, ekſpedizija laipni uſaizina, lai wini ſawu peenahkumu
wiſwehlaſ ſchi **gada aprila mehneſi iſpilda,** zītadi no
I. maija ſahkot awiſe wairs netiks ſuhſtita, kurpretim ſenako gadu
paradneekus pehz ta laika pee wahrba uſaizinahs, jo war buht ka tee
ſawus peenahkumus peemirjuſchi.

„Balt. Semkopja“ ekſpedizija.

Ruſton Proktora

lokomobiles un kutamas maſhines, Rauſchenbacha ſtiſtu-kutamas ma-
ſhines, Buckley & Wuda ptaujamas maſhines, wehtijamas, hekſeku
un wehl zitas maſhines, arklus un arklu-dafas,
augſtgradīgus superſoffatus un kali-mehklus re. ſem politechnikas pah-
raudſiſšanas ſtanģijas kontroles pahrdob.

Ziegleris un beedris.

Rihgā, Kalku eelā № 6.

[90-0]

! Uſtrupe !

Drodeenā 25. un treſchdeenā 26. ap-
rikl ſch. g. tiks Wez-Muzes ſkolasnamā
(Putnōs) wiſadās ſemkopības, iſtabus,
kufans un doſchadas zitas pee mahģas
buhģanas derigas leetas wairak ſoli-
ģhanā pahrdotas. [98-1]

„Balt. Semkopis“ no 1875, 1876
uu 1877. gada

ir dabujams un maſā:

ſtipri eeſeets: 1875. gada-gahģeens 1 r. 20 f.
1876. un 1877. g. gahģeeni
ā 1 r. 80 f.

weegli eeſeeti: titai 1876 uu 1877. g. g.
1 rub. 60 ſap.

ſchigada 28. aprīlī Emburgas paga-
ſta-namā maſafas dakās wairak ſolitajeem
kluhs pahrdoti 187½ ſchetwertu magaji-
nas-rudſu un 69 ſchetwertu magafinas
meſchu.

Tuwafas ſinas dabujamas Emburgas
pagaſta-waldē.

Emburgā, 1. aprīlī 1878. № 55.

[95-1] Preekſchtahtis: Oſolinis.
Rakſtitafs: Struhbergis.

Augſtgradīgus

Guano - superſoffatus

un

Leopoldhalles kali-mehklus

apafſch politechnikas pahraudſības ſtan-
ģijas pahraudſiſšanas, peesola.

Ziegleris un beedris.

Rihgā, Kalku eelā № 6, pretim
[0-18] bahrinu namam, piſſehta.

Zaun-iſnahkluſchee

Likumi un noſaģijumi

par pagafstu walģiſchannu un
poliģiju

dabujami:

Rihgā pee B. Dīrita, ſchilling'a.

Kapteina un Luģawa.

Zelgawā pee Alunana, ſchablowsky.

Beſthorna un Luģas.

Zeeſajā pee Zimmermanā un Alſtina

Lukumā pee Baumana.

Kuldīgā pee Beſthorna.